

<https://kulttuuritoimitus.fi/kritiikit/kritiikit-teatteri/rakkaus-on-ainoa-mahdollisuutemme-telakan-homo-secundus-ilmoittaa-kiertelematta-ettanain-ei-voi-jatkua/>

KULTTUURITOIMITUS

Suomen suurin kulttuuritoimitus seuraa kulttuurielämää Tampereen ja Pirkanmaan näkökulmasta.

Rakkaus on ainoa mahdollisuutemme! Telakan Homo Secundus ilmoittaa kiertelemättä, että näin ei voi jatkua

30.9.2019

Tanjalotta Räikkä ja Riikka Puumalainen. Kuvat: Teemu Mäki

Teatteriarvio: Homo Secundus -näytelmä pureutuu komiikan keinoin jopa nihilistiseen ihmiskuvaan. Tällä menolla uhreja tulee. Rakkaus antaa kuitenkin mahdollisuuden.

★★★★

Homo Secundus – Sekundaihminen, ensi-ilta Tampereen Teatteri Telakalla 27.9.2019.

”Elämme synkkiä aikoja. Kaikki tunteet ovat kuitenkin sallittuja ja ne on hyvä käydä nyt läpi.” Näin starttaa *Homo Secunduksen* matka.

Jussi Halla-ahon seinänkokoiset kasvot lävähtävät katsojan tajuntaan, yllättäen ja todellakin pyytämättä. Halla-aho hokee perusjargoniansa siitä, kuinka islamilainen väestöpohja ei pysty sopeutumaan länsimaiseen yhteiskuntaan ja turvapaikanhakijat olisi parempi lukita vastaanottokeskuksiinsa.

”Miksi pelkäätkä rakkautta”, kysyy hopeiseen ihonmyötäiseen haalariin pukeutunut hahmo Halla-ahon piirteitä hyväillen. Tämän hahmon kitaralla säestetyt laulut rytmittävät näytelmän kulkua. Hän muistuttaa minua **Pelle Miljoonasta**. Hän on Kuolio (**Miko Kivinen**) ja haluan kuulla häntä lisää.

* *

Piia Rotko (**Tanjalotta Räikkä**) on masentunut ja burnoutissa oleva huippumuotoilija ja muotisuunnittelija, jonka elämässä ei ole merkitystä. Piia kertoo räkälässä kohtaamistaan zombieihmisistä, örveltäjistä, joiden puheesta ei saanut selvää. Se kiehtoo häntä, vaikka joku jopa puri häntä tissistä. – Mikään ei tunnu miltään.

Kun ihminen syntyy, hän tulee kosketuksen piiriin, ja kun hän kuolee, hän kuolee maailman syyliin. Mitä merkityksellisyys elämässä on tai voi olla?

On **Gandhin** merkitys, **Martin Luther Kingin** merkitys ja **Jeesuksen** merkitys – tyylittömiä olivat Piian mielestä he! Piialle pinta on ollut kaikki kaikessa ja se kostautuu, big time! Jumalan sadistisuus, lupauksia ja lupauksia. Ainoan pojan ristiinnaulitseminen.

* *

Piia ei saa otetta elämästä. Hän kohtaa sattumalta nuoren Nikon (Kuolio, Miko Kivinen), joka on satuttanut kätensä. Niko pelkää Piian puumailua, mutta tämän lupaama huippumallinen ura houkuttaa

häntä. Nikon ja Piian kohtaamisessa kaksi täysin erilaista todellisuutta katsoo tosiaan.

Niko on rikkonut ikkunan, koska häntä vitutti. Lisäksi hän on köyhä ja työtön. Jostain on saatava kuulokkeet sairaalle pikkusiskolle Kallelle. Kallen (**Salla Korja-Paloniemi**) voimakkaat lääkkeet aiheuttavat sivuvaikutuksia ja pyörätuoliin sidotulla nuorella naisella onkin muhkea parta. Kallen oikea nimi on Karla ja on selvää, ketä hänen hahmonsa näytelmässä edustaa.

Piia ihastuu Nikoon, nuoreen miesoletettuun, ”rikkinäiseen robottiin”, jolla on Piian sanojen mukaan vihaisen kengurun pakarat ja nälkäisen koiran katse.

Kapitalismin irvikuvamaisuus ja omahyväinen pöyhkeä järjettömyys tuudittaa keinuvaan rytmiin unenomaisessa kohtauksessa, kun Piia ja Niko tanssivat robottien kanssa näyttämöllä. Piia käyttää Nikoakin. Niko on hänelle väline, eikä Nikon epäilemässä seksuaalisessa hyväksikäytössä ole mitään hauskaa, vaikka se juonessa sivuutetaankin.

Miko Kivinen.

Piian edesmennyt Rudolf-koira (**Marja Myllylä**) palaa kummittelemaan ja antaa Piian kuulla kunniansa. Koiran mukaan ihmiset ovat orjuuttaneet koiran lisäksi toisensa. Sukupuutto uhkaa kaikkia lajeja. Rudolf vaatii Piiaa muuttumaan tai kuolemaan. Ihminen tukehtuu tavarantaljouteen samaan aikaan, kun lapsityöläinen raataa ja valtameret täyttyvät muovista.

Piian mies, valmentaja ja hyvinvointikonsultti Pasi Pässinen (**Riikka Paavilainen**) osaa Piian mukaan vain omistaa, ei rakastaa. Piia ei ole antanut tai saanut rakkautta, hän ei ole uskaltanut. Nyt hän uskaltaa ja vannoo muutosta.

”Jätä kaikki ja juokse, elä pelkästään rakkaudelle”, Kuolio laulaa.

Räikän tulkitseman Piian näköalaton epätoivo ja turhautuneisuus on aitoa ja kiihtyy puhtaaksi raivoksi. Jos merkitys ja rakkaus puuttuvat elämästä, ei statuksesta ja varallisuudesta ole juuri lohduksi. Rottana on parempi.

* *

Toisen näytöksen keskiössä ovat eriarvoisuus ja kysymys siitä, kuinka kauan jaksat valehdella itsellesi ja muille? **Teuvo Hakkaraisen** ilmastokommentit alleviivaavat tulevaa. Seinän kokoinen **Wille Rydman** toteaa, kuinka sosiaalinen valtio turmelee ja passivoi ihmisen moraalisen aistin.

Nauran. Ei ehkä pitäisi. – Pitää sittenkin!

Muuttunut Piia perustaa vähäosaisten työpajaan. Siellä opiskellaan rakkautta ja kysytään kollektiivisesti miten estää luonnon tuhoutuminen ja edistää elävien olentojen välistä rakkautta? Työpajassa opetellaan toisen kohtaamista ja toisen varassa olemista sekä kuolevaisuuden hyväksymistä. Tavoitteena on entistä parempi olento, *Homo Secundus*.

* *

Pasin ystävä Vänni (**Marja Myllylä**) haluaa antaa Nikolle opetuksen. Vänni on kliseisen perussuomalaisen öyhöttäjän

perikuva, rekkakuski ja sovinisti. Vänni ylipuhuu Pasin juoneen mukaan, jonka seurauksena myös Piia katoaa.

Vänni jatkaa kouluttajana vääristyneessä rakkaustyöpajassa. Hän saarnaa hurmoksellisesti mielikuvahyödykkeistä, ketteryudesta ja jatkuvasti muuttuvasta liiketoimintaympäristöstä, luovasta asiantuntijuudesta sekä sisäisen motivaation ratkaisevasta roolista.

Ovatko koulutettavat edes työpajan arvoisia? Rakkaus on tästä toiminnasta kaukana.

50-vuotistaiteilijajuhlaansa viettävä Marja Myllylä suorastaan säkenöi ja kiihdyttää itsensä hurmokselliseen vimmaan Vännin ja TE-keskuksen virkailijan rooleissa. Hänen kauttaan välittyy raadollinen ja pelottavaa kyllä todenmukainen kuva yhteiskunnassamme vaikuttavasta ihmiskuvasta. Siinä suhtaudutaan työttömiin elämässään epäonnistuneena harmaana massana, joka taustastaan riippumatta on itse syypää tilaansa. Myllylä on yhtä aikaa herkkä ja voimakas, alati oudolla kiihkolla muuntuva.

* *

Vännin mukaan sekundaihmiset ovat heikompaa, alisuoriutuvaa ainesta. Se heidän olisi parempi hyväksyä ja ottaa haaste vastaan. Ainoastaan negatiivinen asenne estää heidän menestyksensä. Riittää, että tekee edes jotain, joka kävisi muille kaupaksi. Työttömyys on vain sitä, että kaikki ihmiset eivät osaa sopeutua muuttuvien työmarkkinoiden haasteisiin.

On käynnissä pudotuspeli; ihminen vastaan ihminen ja ihminen vastaan robotti. Työttömyyden ja eriarvoisuuden moninaisuus heijastuu katsomoon ja näyttelijöiden liikekieli kuvastaa niiden tahmaista, loputonta ja kehämäistä suota. Liikkeen hitaus ja kumarat selät. Kaukaiset uhkaavat ja pelottavat äänet, toivottomuus.

Onko kenelläkään hyvä olla?

* *

Rakkaustyöpaja käy läpi välttämättömän metamorfoosin ja palaa rakkauden oppeihin. Sen tuloksena kaikki on yhteistä. Ihmiset tanssivat villisti strobovaloissa. Rakkaus selättää myös kuoleman. Silloin musiikki taukoaa. Linnunlaulua, luonnon ääniä ja rauhallisia melodisia äänimaailmoja. Ihminen riisuu ideologiset naamionsa ja kohtaa toisen ihmisen.

Hitaat, eteeriset liikkeet ja syvältä kumpuava basso johdattavat hiljaisuuden muuntumaan pianomusiikiksi. Ihmiset nousevat näyttämön pinnasta, koskevat toisiaan, pysähtyvät, piirtävät jälleen toistensa rajat, ehkä jopa muuttuvat niiksi. He hapuilevat olemassaolossaan ja sen traagisuudessa on outo kauneus. He kurottavat toisiaan kohden ja hakeutuvat toistensa luo.

Miko Kivinen, Salla Korja-Paloniemi, Tanjalotta Räikkä, Riikka Puumalainen ja Marja Myllylä.

Homo Secundus – Sekundaihminen kertoo yhteiskuntamme epäkohdista ja ihmisyyden vaikeudesta. Ihmisyyden, joka on tuon nimenomaisen yhteiskunnan rakentanut. Ihmisyyden ydin on rakkaudessa ja siksi kyseessä on nimenomaan rakkausnäytelmä.

Homo Secundus näyttäytyy siinä sekä uutena parempana versiona ihmisestä että toisen luokan kansalaisena, sekundaihmisenä. Avain kokonaisuuden ymmärtämiseen on tässä kaksinaisuudessa.

Ihminen on uhrannut ihmisyytensä ytimen itsekkyydessään mammonalle ja näin aiheuttanut oman epätoivonsa, vieraannuttanut itsensä rakkaudesta. Ainoastaan rakkaudessa on kuitenkin mahdollisuus. Kapitalismin, ideologioiden palvonnan ja ahneuden häly loittonee universumin usvaan, kun ihmiset kurottavat toisiaan kohden ja painautuvat jälleen lähelle toisiaan kohti ainoaa olennaista olevaista, rakkautta.

* *

Homo Secunduksen kokonaisuudessa erilaiset tulkintamuodot tukevat toisiaan. Vuorottelu, moninaisuus ja hyvin erilaiset tulkinnan tavat tuovat katsojalle tilaa ajatella ja sulattaa näkemäänsä. Tämä ilmavoittaa raskaita aiheita ja tuo tilan tuntua.

Esitys on kuitenkin kestoltaan turhan pitkä, sanomaa olisi saanut paikoin tiivistettyä. Välillä myös sorrutaan turhanpäiväiseen naureskeluun ja säntäillään tunnelmasta toiseen liiankin innokkaasti.

Laulu, musiikki ja tanssi kuvaavat sen, mitä sana ja elekieli ei tavoittaisi. **Riikka Puumalaisen** dynaaminen ja taidokas koreografia kohtaa näytelmän sanoman hyvin. Se tuo näyttämölle vuoroin kihelmöivän täsmällistä ja viehkoa keveyttä, vuoroin alleviivaa rauhallisuutta ja raskaita teemoja. Näyttelijät muodostavat yhtenäisen organismin joukkokohtauksissa tanssiessaan.

Homo Secundus pureutuu komiikankin keinoin inhorealistiseen, jopa nihilistiseen ihmiskuvaan. Tällä menolla uhreja tulee. Rakkaus antaa kuitenkin mahdollisuuden.

Tällaisia me ihmiset olemme, mutta me pystymme rakkauteen ja siksi voimme pelastua, yhdessä.

”Jätä kaikki, juokse ja elä pelkästään rakkaudelle!”

Homo Secundus – Sekundaihminen

Tanssiteatteri Minimien, Teatteri Telakan ja Tanssiteatteri Tsuumin yhteistuotanto.

Ohjaus Teemu Mäki

Käsikirjoitus Miko Kivinen ja Teemu Mäki

Esiintyjät Miko Kivinen, Salla Korja-Paloniemi, Marja Myllylä, Riikka Puumalainen, Tanjalotta Räikkä

Koreografia Riikka Puumalainen

Äänisuunnittelu Antti Puumalainen

Musiikki Kuolio, Antti Puumalainen

Valosuunnittelu Nadja Räikkä

Lavastus Mirkka Nyrhinen, Nadja Räikkä

Puvustus Mirkka Nyrhinen

Ensi-ilta Teatteri Telakalla perjantaina 27.9. 2019. Esityskalenteri [täällä](#).

***Myöhemmin:** [Espoon Kaupunginteatterissa](#) 23.–25.10.2019, [Kuopion Kaupunginteatterissa](#) 12.11.–11.12.2019 ja [Koko Teatterissa Helsingissä](#) 29.4.–6.5.2020.*